

BRIJUNSKI OTOCI, lijevo: ilirska gradina, desno: ostaci bazilike Sv. Marije

-ploča Alojza Čufara, šumarskoga stručnjaka (djela bečkoga kipara i slikara J. Engelhardta). Između dva svjetska rata sagrađeno je nekoliko vila po projektima tal. arhitekata modernoga smjera, a u sklopu ljetne predsjedničke rezidencije nalaze se djela suvremenih umjetnika: A. Augustinčića, B. Kalina, F. Kršinića, V. Radauša, K. Angeli Radovanija i dr.

LIT.: A. Gnirs, Baudenkmale aus der Zeit der oströmischen Herrschaft auf der Insel Brioni Grande, Jahrbuch für Altertumskunde, 1911, 5. — Isti, Frühe christliche Kultanlagen in südlichen Istrien, Jahrbuch CC, 1911. — Isti, Istria praeromana, Karlsbad 1925. — B. Marušić, Istra u ranom srednjem vijeku, Pula 1960. — Isti, Kasnoantička i bizantska Pula, Pula 1967. — B. Bačić, Muzejska zbirka na Brionima, Vijesti MK, 1968, 4–5. — Š. Mlakar, Brioni, Brioni–Pula 1971. — A. Šonje, Bizant i crkveno graditeljstvo u Istri, Rijeka 1981. Š. M.

BRILL, Slavko, kipar (Nova Gradiška, 1900 – Jasenovac, 1943). Studirao je na Akademiji u Zagrebu (R. Valdec, R. Frangeš-Mihanović, I. Meštrović). Radio s A. Augustinčićem. God. 1922–23. živio u Beču, 1927–28. u Parizu. Izrađivao je nadgrobne spomenike u Zagrebu, Vinkovcima, Osijeku; radio na reljefima za Frangešov konjanički spomenik kralja Tomislava; izradio poprsje Milana Sachsa. J. Bé.

BRINJE, gradić u Lici. Na brijegu iznad naselja nalazi se burg *Sokolac*, koji se spominje od 1343. U nj se ulazi kroz četverokutnu kulu. Pred vratima s gotičkim dovratnikom, nekoć je bio most. Plohe obrambene kule raščlanjene su lezenama, što podsjeća na romanički način gradnje. Trokatna kapela Sv. Marije s gotičkim portalom najbolje je očuvana burgovna kapela u Hrvatskoj. Na gotičkim svodovima u kripti i na katu isklesani su grobovi Frankopana i Gorjanskih. U njoj su stajali drveni kip »lijepe Madone« (oko 1410–42) i kameni kip »lijepe Pietà« (oko 1400). Uz burg su Frankopani podigli naselje s uskim uličicama, opasano zidinama u obliku nepravilna šesterokuta pojačana četirima polukružnim kulama, peterokutnim i zaobljenim bastionom. Poslije 1537. vojna uprava više put ga je pregrađivala i dograđivala, jer su se u ovaj kraj tijekom XVI. i XVII.

st. često zalijetali Turci. — U samom Brinju postojala je 1476. crkva Sv. Marije sa samostanom augustinaca. Današnja župna crkva Sv. Marije podignuta je oko 1700. nad njezinim ostacima; u crkvi se nalazi nadgrobna ploča Matijaša Čubranića iz 1511. Pretpostavlja se da su u Brinju i pavlini imali samostan. — Oko Brinja na položaju *Sokolac* ima nalaza iz brončanog doba. U nedalekom *Humcu* vidljive su dvije terase s ostacima prapov. kuća, ognjišta, keramike. Smatra se da je ovdje bio japodski *Monetium*. Na obližnjoj gotičkoj kapeli Sv. Vida iz XV. st. nalaze se grbovi Frankopana i Divinskih.

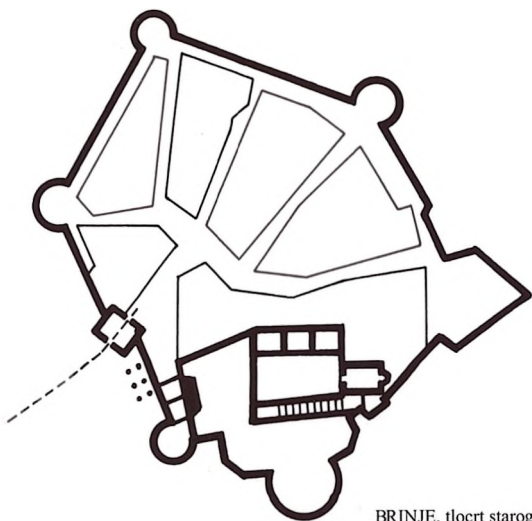
LIT.: E. Laszowski, Stari lički gradovi, III, Zagreb 1941. — A. Horvat, Pietà u Brinju, Peristil, 1969–1970, 12–13. — Isti, Drvena gotička Madona iz Brinja, ibid., 1973–74, 16–17. — Z. Horvat, Burg u Brinju i njegova kapela, ibid., 1984–85, 27–28. — M. Kruhek, Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj, u knjizi: Kultura pavlina u Hrvatskoj, Zagreb 1989. — Isti, Utvrde Senjske kapetanije u 16. stoljeću, Senjski zbornik 1990, 17. L. D.

BRIST, selo u Makarskom primorju. Staro naselje bilo je podalje od mora; danas je napušteno i razrušeno. Stara župna crkva posvećena Sv. Margariti podignuta je 1741. i u njoj se nalaze grobovi Kačića iz XVIII. st. U blizini crkve nalazi se velik urešeni stećak. U zaselku Kačića, neposredno uz staru crkvu, rodna je kuća pjesnika fra A. Kačića Miošića. Uz more je tijekom XVIII. st. sagrađeno nekoliko kasnobaroknih ladanjsko-gospodarskih sklopova. Nova župna crkva Sv. Mare podignuta je uz more 1870. u neoromaničkom slogu; uz nju je kip fra A. Kačića Miošića, djelo I. Meštrovića. Z. D. S.

BRKAN, braća, fotografi. Ante (Veliki Jadrič, 9. IX. 1918). Fotografijom se bavi od rane mladosti. Izlaže od 1937. Od 1958. fotoreporter »Narodnog lista« u Zadru. S bratom Zvonimirom samostalno izlaže u Zagrebu (1954, 1956, 1980), Zadru (1954, 1959, 1961, 1979, 1992), Šibeniku (1956), Splitu (1956) i Beogradu (1981). Fotografije objavljuje u knjigama i časopisima.

Zvonimir (Tinj, 28. V. 1920 – Zadar, 9. XII. 1979). Fotografijom se bavi od 1948. izlaže od 1953. Od početka ga privlači čudno u svakodnevi,

BRIJUNSKI OTOCI, rimska vila u zaljevu Verige

BRINJE, tlocrt staroga grada

Z. BRKAN, *Iz Liliputa*

prožimanje stvarnog i imaginarnog, što ga dovodi na put magičnog realizma (*Iz Liliputa*, 1954; *Izvan sebe*, 1955; *Duh Leonarda*, 1957). Zajedno su objavili u Zadru dvije knjige fotografija: *Fotografije* (1956) i *Braća Brkan* (1979).

LIT.: R. Putar, 40 fotografija braće Brkan, ČIP, 1956, 9. — J. Kaštelan, Braća Brkan, fotografije, Zadar 1979. — Braća Brkan, Beograd 1981. I. Pet.

BRKIĆ, Rudolf, slikar (Pitomača, 12. IV. 1940). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1964 (A. Mezdjić, M. Stančić), potom do 1968. suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića. Od 1970. živi u Zrenjaninu. Od početka sklon nadrealizmu i metafizičkomu slikarstvu, slika simbole složenih značenja u praznim krajolicima (*Panonska kvadruga*, 1980). Samostalno je izlagao u Zagrebu (1968), Zrenjaninu (1970, 1978, 1983) i Novome Sadu (1984). Bavi se crtežom.

LIT.: J. Baldani, Rudolf Brkić (katalog), Zrenjanin 1970. — V. Popović, Rudolf Brkić (katalog), Novi Sad 1973. — Đ. Jović, Crtež likovnih umetnika Vojvodine, Novi Sad 1975. — L. Hajduković, Rudolf Brkić (katalog), Novi Sad 1984. Ž. Sa.

BRKLJAČIĆ, Nikola, naivni slikar (Perušić, 1. XI. 1946 — Zagreb, 22. I. 1994). Završio Fakultet za vanjsku trgovinu u Zagrebu. Slikarstvom se bavi od 1974. Ishodište njegova slikarstva je nostalgija prema ličkom zavičaju, izražena kroz etnografsko-folklorno sjećanje posebice temom seoske kuće (*Bosorkina kuća*, 1987). Osim »ličkog ciklusa« povremeno se upušta u fantastiku i egzotiku slikajući izmaštane i snovite građevine na tragu katalonskoga graditelja Gaudia (*Bazilika u Bologni*, 1986; *Bario Gotico*, 1989). Samostalno izlagao u Gospiću, Karlobagu, Perušiću (1986), Zagrebu (1990, 1992), Vancouveru (1992).

V. G. Č.

BRLIĆ, Ante Eugen, muzealac (Varaždin, 31. VIII. 1895 — Vukovar, 1. VIII. 1985). Bio je novinar u Zagrebu (1920–22), potom radi u privredi. God. 1926–44. živi u Osijeku gdje se bavi novinarstvom i počinje skupljati muzejsku građu i predmete, 1946–49. radi u Varaždinskom muzeju, 1949. utemeljuje muzej u Bjelovaru a 1951–71. direktor je muzeja u Vukovaru.

Vlastitim materijalima popunjavao je zbirke muzeja u kojima je djelovao, organizirao je brojne izložbe i pisao predgovore u katalozima. Članke iz kult. povijesti Osijeka i Vukovara te iz muzejske i lik. problematike objavljivao je u periodicima: »Obzor« (1925, 1936–41), »Hrvatski list« (1933–40), »Zbornik Arheološkog kluba Mursa« (1936), »Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske« (1952–67), »Vukovarske novine« (od 1952) i dr. Jedan je od osnivača Muzejskoga društva Slavonije i Baranje (1951), pokretač i urednik (1966–81), »Glasnika slavonskih muzeja«. Skupio je rijetku zbirku ex librisa od 1200 primjera.

BIBL.: *Zbirka poviestnih nadpisa grada Osieka*, Osiek 1943; *Vukovarski krajolici 19. stoljeća* (katalog), Vukovar 1974.

LIT.: M. Batorović, U spomen A. E. Brliću, *Informatica muzeologica*, 1985, 3–4. V. Fo.

BRLIĆ, Franciska → DAUBACHY-DOLJSKA BRLIĆ, FRANJICA

BRLOG, selo u S Lici. Selo i okolica obiluju pretpov. tumulima i gradinama (*Crkvina*). To su bila naselja, utvrde i nekropole ilirsko-keltskih Japoda. U grobovima je nađeno mnogo nakita (narukvice, fibule, zrna od staklene paste i jantara, toke, brončani privjesci, katkada u obliku psa, ukrasna dugmad), brončani spiralni rukobrani, željezni keltovi, kape od brončanoga lima. B. je vjerojatno rim. naselje *Avendo*, od kojega su sačuvani ostaci zidova i opeke, poneka ara te nadgrobni spomenik s natpisom. — Srednjovj. utvrđeni grad u Brlogu (danas ruševina) imao je četverokutni tlocrt, a s juž. strane kružnu kulu. Jedan opis grada potječe iz 1550. Napušten je 1840. — U blizini Brloga sačuvane su ruševine *Gusić-grada*, koji su 1575. osvojili Turci. Oba su grada bila obnovljena nakon tur. pustošenja.

LIT.: G. Szabo, SG, str. 119. — E. Laszowski, Stari lički gradovi, III, Zagreb 1941, str. 72. — R. Horvat, Lika i Krbava, II, Zagreb 1941, str. 18–21. — Z. Vinski, Starohrvatske naušnice, SHP, 1949, str. 26. M. Šr.

BRLOG NA KUPI, kaštel SZ od Karlovca; spominje se od 1544. u vlasništvu Nikole Zrinskoga. Mijenjao je mnoge vlasnike (Peranski, Delišimunović); obnovio ga je general Petazzi oko 1756. Nakon 1882. u seljačkim je rukama propadao (preostao je njegov manji dio). — U blizini je spilja Vrllovka s puškarnicama na ulaznom zidu (zbjeg pred Turcima). U njoj su nađeni pretpov. predmeti.

LIT.: R. Lopašić, Oko Kupe i Korane, Zagreb 1895, str. 79–90. — E. Laszowski, Hrvatske povijesne građevine, Zagreb 1902, str. 173–180. — M. i V. Horvat, Spilja Vrllovka, Zagreb 1928. — M. Kruhek, Graditeljske baštine karlovačkog Pokuplja, Karlovac 1993, str. 227–229. A. Ht.

BRLOŠIĆ, Stjepan, kipar (Piškorevci kraj Đakova, 26. XII. 1918). Studirao na Akademiji u Zagrebu 1938–41. i 1945–46 (F. Kršinić, I. Kerdić); diplomirao je u Beogradu 1951 (L. Dolinar, S. Stojanović). Radi skulpture i reljefe u kamenu i drvu, realističkih obilježja. U ženskim likovima prevladavaju lirski ugođaji (*Glava djevojčice*, 1965; *Pletenje kose*, 1967). Bio je direktor Galerije likovnih umjetnosti u Osijeku (1961–73). Izveo je nekoliko memorijalnih spomenika u Slavoniji (Podrinje, Koritna, Piškorevci, Soljani–Županja). Samostalno je izlagao u Osijeku (1968, 1972), Pečuhu (1968), Požegi (1968), Đakovu (1969) i Vukovaru (1980).

BIBL.: *Likovna umjetnost Osijeka na početku XX st.*, Osječki zbornik, 1962; *Galerija likovnih umjetnosti u Osijeku* (katalog), Osijek 1964; *Slikarstvo i kiparstvo Osijeka, 1920–40* (katalog), Osijek 1967; *Kronika Galerije likovnih umjetnosti Osijek*, u monografiji: *Galerija likovnih umjetnosti Osijek*, Osijek 1987.

LIT.: O. Švajcer, Kipar Stjepan Brlošić, Revija, 1967, 2. — V. Maleković, Uznemirivanje tradicije, Vjesnik, 12. VI. 1972. — Z. Dvojković, Slavonija i hrast — inspiracija kipara Stjepana Brlošića (katalog), Vukovar 1980. O. Šr.

BRNAZE, selo J od Sinja. Na položaju *Mijoljača* pronađeni su ostaci crkve sa šest apsida i prizidanim nartekсом (?), posvećene Sv. Mihovilu, iz IX. ili X. st. Pod njezinim temeljima su ostaci vjerojatno sakralne građevine iz starokršć. doba. Pronađeno je i više ulomaka i crkv. kamenoga namještaja iz starohrv. doba, dio starokršć. oltarne pregrade te nekoliko ant. spomenika. U srednjovj. crkvi i oko nje pronađeni su kasnosrednjovj. grobovi, a u nekima od njih otkriveni su različiti predmeti (naušnice, prstenje, ostruge, novac).

LIT.: S. Gunjača, Starohrvatska crkva i kasnosrednjovjekovno groblje u Brnazama kod Sinja, SHP, 1955. — N. Gabrić, Neobjavljeni starohrvatski spomenici u Arheološkoj zbirci Franjevačkog samostana u Sinju, Kačić (Split), 1947, str. 42. Z. Gu.

BRNIKAR, Baštijan, graditelj (XVII. st.). God. 1640. sagradio je crkvu Sv. Marije u Belgradu u Vinodolu, kako to bilježi glagoljski natpis.

BROCARDO, Pelegrino, tal. slikar, (Pigna/Imperia-Ventimiglia u Liguriji, ? — Ventimiglia, 1590). Bio je svećenik te u službi nadbiskupa